

V I Lenin

Om revolutionens två linjer

I nr 3 av Prisyv försöker hr Plechanov formulera den grundläggande teoretiska frågan om den kommande revolutionen i Ryssland. Han tar ett citat av Marx, där det säges, att revolutionen i Frankrike år 1789 följde en uppåtgående linje, men revolutionen 1848 en nedåtgående. I det förra fallet övergick makten småningom från det mer moderata till det mer radikala partiet: Konstitutionalisterna — girondisterna — jakobinerna. I det senare fallet var det tvärtom (proletariatet — de småborgerliga demokraterna — de borgerliga republikanerna — Napoleon III). ”Det vore önskvärt — säger vår författare som slutledning — att rikta in den ryska revolutionen på en uppåtgående linje”, d. v. s. att makten för det första övergick till kadetterna och oktobristerna, sedan till trudovikerna och därefter till socialisterna. Slutsatsen av detta resonemang blir naturligtvis, att de radikala i Ryssland handlar oklokt, när de inte önskar understödja kadetterna, utan diskrediterar dem för tidigt.

Detta hr Plechanovs ”teoretiska” resonemang är återigen ett exempel på, hur man svekligt utbyter marxismen mot liberalism. Hr Plechanov reducerar hela saken till frågan, huruvida de progressiva elementens ”strategiska begrepp” var ”riktiga” eller oriktiga. Marx resonerade annorlunda. Han påpekade faktum: revolutionens förlopp var i båda fallen olika, men *förklaringen* till denna olikhet sökte Marx *inte* i ”strategiska begrepp”. Ur marxismens synpunkt är det löjligt att söka den i begrepp. Den måste sökas i olikheten *mellan klassernas inbördes förhållande*. Densamme Marx skrev, att bourgeoisin i Frankrike år 1789 förenade sig med bönderna, och att den småborgerliga demokratin år 1848 förrådade proletariatet. Hr Plechanov känner till denna Marx' uppfattning, men han förtiger den för att förvandla Marx till ”struvist”. År 1789 gällde det i Frankrike att störta absolutismen och adeln. På det dåvarande stadiet av den ekonomiska och politiska utvecklingen trodde bourgeoisin på en intresse-harmoni, den fruktade inte för sitt väldes stabilitet och slöt förbund med bönderna. Detta förbund tryggade revolutionens fullständiga seger. År 1848 gällde det för proletariatet att störta bourgeoisin. Det lyckades inte proletariatet att vinna småbourgeoisin på sin sida, och dennas förräderi ledde till nederlag för revolutionen. Den uppåtgående linjen var år 1789 formen för en revolution, där folkets massa besegrade absolutismen. Den nedåtgående linjen år 1848 var formen för en revolution, där den småborgerliga massans förräderi mot proletariatet förorsakade revolutionens nederlag.

Hr Plechanov utbytte marxismen med en vulgär idealism, när han reducerade hela saken till ”strategiska begrepp” i stället för det inbördes förhållandet mellan klasserna.

Erfarenheterna av den ryska revolutionen 1905 och av den efterföljande kontrarevolutionära perioden visar, att i vår revolution *två* linjer framträdde i den meningen, att två klasser, proletariatet och den liberala bourgeoisin, stred om det ledande inflytandet över massorna. Proletariatet uppträdde revolutionärt och drog med sig de demokratiska bönderna för att störta monarkin och godsägarna. Att bönderna gav uttryck åt revolutionära strävanden i demokratisk mening framgick i *massomfång* av alla stora politiska händelser, både bondeupproren 1905-1906, soldatorligheterna samma år, ”bondeförbundet” av år 1905 och båda de första dumanerna, där trudovik-bönderna inte bara uppträdde ”radikalare än kadetterna”, utan även *mera* revolutionärt än de intellektuella *socialrevolutionärerna* och trudovikerna. Detta glömmer man tyvärr ofta, men det är ett faktum. Både i tredje och fjärde duman visade trudovik-bönderna trots all sin svaghet, att strömningen hos massorna på landsbygden var emot godsägarna.

Den första linjen i den ryska borgerligt-demokratiska revolutionen, härledd ur fakta och inte ur ”strategiskt” svammel, bestod i att proletariatet kämpade energiskt, medan bönderna

obeslutsamt följde efter. Båda dessa klasser gick mot monarkin och mot godsägarna. De blev besegrade, emedan de inte besatt tillräcklig kraft och beslutsamhet (ehuru de likväl slog en partiell bräscher i självhärskardömet).

Den andra linjen var den liberala bourgeoisins uppträdande. Vi bolsjeviker har alltid, särskilt efter våren 1906, sagt, att kadetterna och oktobristerna representerar denna linje som en *enhetlig* kraft. Årtiondet 1905-1915 har bekräftat vår uppfattning. I stridens avgörande ögonblick förrådde kadetterna och oktobristerna gemensamt demokratin och ”ilade” till tsarens och godsägarnas hjälp. Den ”liberala” linjen i den ryska revolutionen bestod i att ”lugna” och splittra massornas kamp för att försona bourgeoisin med monarkin. Detta liberalernas uppförande var en oundviklig följd både av den internationella situationen, vari den ryska revolutionen försiggick, och av det ryska proletariats styrka.

Bolsjeviker hjälpte medvetet proletariatet att följa den första linjen, att kämpa med gränslös djärvhet och att rycka bönderna med sig. Mensjeviker gled ständigt över till den andra linjen och korrumpade proletariatet genom att anpassa dess rörelse till liberalerna, ända från deras uppmaning att delta i den bulyginska duman (augusti 1905) till kadettregeringen år 1906 och blocket med kadetterna *mot* demokratin år 1907. (Inom parentes sagt led kadetternas och mensjevikers ”riktiga strategiska begrepp” — ur hr Plechanovs synpunkt sett — då ett nederlag. Varför? Varför lyssnade inte massorna till den vise hr Plechanov och till kadetternas råd, vilka spriddes hundra gånger vidare än bolsjevikers råd?)

Endast dessa strömningar, den bolsjevikerska och den mensjevikerska, gjorde sig gällande i *massornas* politik under åren 1904-1908, liksom även senare under åren 1908-1914. Varför? För att dessa strömningar hade en fast klassbas, den förra en proletär, den senare en liberal-borgerlig.

Nu går vi åter en revolution till mötes. Detta ser alla. T. o. m. *Chvostov* talar om en stämning bland bönderna, som påminner om åren 1905-1906. Och återigen ser vi *samma två* revolutionslinjer, *samma* förhållande mellan klasserna, bara modifierat genom den förändrade internationella situationen. År 1905 stod hela den europeiska bourgeoisin på tsarismens sida och understödde den, en del med miljarder (fransmännen), andra genom att förbereda en kontrarevolutionär armé (tyskarna). År 1914 utbröt det europeiska kriget. Bourgeoisin besegrade överallt för en tid proletariatet och översvämmade det med nationalismens och chauvinismens grumliga ström. I Ryssland utgör de småborgerliga folkmassorna, framför allt bönderna, såsom förut befolkningens flertal. De förtrycktes i främsta rummet av godsägarna. I politiskt avseende delvis sover de, delvis vacklar de mellan chauvinismen (”seger över Tyskland”, ”fosterlandsförsvar”) och revolutionär stämning. De politiska representanterna för dessa massor — och deras vacklan — är å ena sidan narodnikerna (trudovikerna och socialistrevolutionärerna), å andra sidan de opportunistiska socialdemokraterna (”Nasje Djelo”, Plechanov, Tjheidse-fraktioner, OK), som sedan 1910 avgjort har glidit in på den liberala arbetarpolitikens bana och år 1915 kommit så långt som till herrarna Potresovs, Tjerevanins, Levitskijs och Maslovs socialchauvinism eller till kravet om ”enhet” med dem.

Av detta faktiska läge framgår med all tydlighet proletariatets uppgift. En hänsynslöst djärv revolutionär kamp mot monarkin (parollerna från konferensen i januari 1912, de ”tre valarna”) — en kamp som rycker med sig alla demokratiska massor, d. v. s. i främsta rummet bönderna. Men samtidigt en skoningslös kamp mot chauvinismen, kamp för den socialistiska revolutionen i Europa i förbund med *dess* proletariat. Småbourgeoisins vacklan är inte tillfällig, utan oundviklig. Den är ett resultat av dess klassläge. Krigskrisen har *förstärkt* de ekonomiska och politiska faktorerna, som driver småbourgeoisin — däribland även bönderna — åt vänster. Detta är den objektiva grundvalen för den fullständiga möjligheten att den demokratiska revolutionen skall kunna segra i Ryssland: Att de objektiva förutsättningarna —

för den socialistiska revolutionen mognat i Västeuropa, det behöver vi inte bevisa här. Det erkändes före kriget av alla inflytelserika socialister i alla de ledande länderna.

Det revolutionära partiets huvuduppgift är att klargöra förhållandet mellan klasserna i den förestående revolutionen. OK, som i Ryssland fortfarande är en trogen bundsförvant till Nasje Djelo och i utlandet svänger sig med intetsägande ”radikala” fraser, undandraget sig denna uppgift. I Nasje Slovo löses denna uppgift oriktigt av Trotskij, som upprepar sin ”originella” teori från år 1905 och inte vill reflektera över vad som är orsaken till, att livet under hela tio år gått förbi denna utmärkta teori.

Trotskijns originella teori lånar från bolsjevikerna uppmaningen till proletarietet att gå till avgörande revolutionär kamp och erövra den politiska makten, och från mensjevikerna ”förnekandet” av böndernas roll. Det har, menar han, bland bönderna försiggått en uppdelning i skikt, en differentiering, och den revolutionära roll som bönderna möjligen kunde ha spelat, har alltmera minskats; en ”nationell” revolution är omöjlig i Ryssland, ty ”vi lever i imperialismens tidevarv”, och ”imperialismen sätter inte den borgerliga nationen i motsättning till den gamla regimen, utan proletarietet mot den borgerliga nationen”.

Här ser vi ett lustigt exempel på en ”ordlek” med imperialismen! Om proletarietet i *Ryssland* redan står i motsättning till den ”borgerliga nationen”, så betyder det, att Ryssland står direkt inför den *socialistiska* revolutionen!! Då är parollen om ”konfiskering av *godsägarnas* jord”, (som uppställdes av januarikonferensen 1912 och efteråt upprepades av Trotskij år 1915) oriktig, då bör man inte tala om en ”revolutionär arbetarregering”, utan om en ”socialistisk arbetarregering”!! Hur långt förvirringen gått hos Trotskij, kan man se av hans sats, att proletarietet med sin beslutsamhet kommer att rycka med sig också de ”*icke*-proletära (!) folkmassorna” (nr 217)!! Trotskij har inte tänkt över att om proletarietet rycker med sig landsbygdens *icke*-proletära massor till att konfiskera godsägarnas jord och störta monarkin, så betyder detta just att fullborda den ”nationella borgerliga revolutionen” i Ryssland, det betyder just proletariets och böndernas revolutionärt-demokratiska diktatur!

Hela decenniet 1905-1915 — detta stora decennium — har bevisat, att det finnes två och inte flera klasslinjer i den ryska revolutionen. Böndernas differentiering har förstärkt klasskampen inom deras led, har väckt många politiskt sovande element och bragt lantproletarietet närmare stadsproletarietet (från år 1906 arbetade bolsjevikerna för en *särskild* organisation av lantproletarietet och fick detta krav intaget i resolutionen från den mensjevikiska Stockholmskongressen). Men antagonismen mellan ”bönderna” och markovarna-romanovarna-chvostovarna har blivit starkare, har vuxit och skärpts. Detta är en så påtaglig sanning, att *intens* tusentals fraser i tiotal av Trotskijns parisiska artiklar kan ”vederlägga” den. I verkligheten hjälper Trotskij de liberala arbetarpolitikerna i Ryssland, som med ”förnekandet” av böndernas roll skyler över sin *obenägenhet* för att resa bönderna till revolution!

Men häri ligger nu sakens kärna. Proletarietet kämpar och kommer att hänsynslöst kämpa för att erövra makten, för republiken, för jordens konfiskering d. v. s. för att rycka med sig bönderna, att *utnyttja* deras revolutionära krafter, att få de ”*icke*-proletära folkmassorna” att delta i det *borgerliga* Rysslands befrielse från den *militär-feodala* ”imperialismen” (= tsarismen). Och denna befrielse av det borgerliga Ryssland från tsarismen, från godsägarnas välde över jorden, kommer proletarietet ögonblickligen att utnyttja — inte till att hjälpa de välbärgade bönderna i deras kamp mot landsbygdens arbetare, utan till att fullborda den socialistiska revolutionen i förbund med Europas proletärer.

20 november 1915